

til, saa meget mere, som Lovforslaget er en overmaade gammel Bekendt af Folketinget, idet vi har behandlet det her i ikke mindre end 3 Samlinger, og de Ændringer, der er foretagne i Landstinget, vel ogsaa, naar man ser det hele i Sammenhæng, snarere maa siges at være Forbedringer end Forringelser af Lovforslaget.

Der er i Landstinget foretaget den væsentlige Ændring, at Lovforslaget er delt i to Afsnit. Det første omhandler de Ejendomme, der efter dette Lovforslag vil blive overdraget til Selveje, medens andet Afsnit omhandler Reglerne for Brug af de Lejehuse, som ikke falder ind under første Afsnit. Naar Landstinget har gjort det, søger jeg Begrundelsen derfor i den Oplysning, der er tilflydt Landstinget, at efter den Affattelse, Lovforslaget havde faaet her i Folketinget, vilde der blive godt et Tusind Huse, som med Tiden vilde overgaa til Selveje, medens vi havde regnet med en 5—6 000. Men hvis jeg nu vilde spørge den højtærede Landbrugsminister, om der nu var flere Huse, der efter denne Bestemmelse vilde blive overdraget til Selveje, vilde han vist have vanskeligt ved at svare derpaa, idet man i Virkeligheden ikke ved, hvor mange Huse der vil blive overdraget til Selveje, da det gælder de Huse, som omfattes af Loven af 1902, og den omfattede de Huse, som har været bortfæstede uafbrudt fra 1850 til 1. Januar 1903. I sin Tid, da disse Huse blev matrikuleret, var der godt 3 000, men hvor mange Huse der siden da er overgaaet til Selveje, har man ingen som helst Oplysning om. Det samme er Tilfældet med Hensyn til Pligthuse. Pligthuse er opstaaet ifølge de gamle Forordninger af 1791 og 1805, Pligthusene ifølge Forordningen af 1791 er opstaaet, hvor en Gaard er blevet nedlagt, fordi den i sin Tid ikke kunde blive bortfæstet; som Betingelse for, at den kunde blive inddraget under Hovedgaarden, skulde der da i Stedet for oprettes tvende Huse paa 6 Tdr. Land Middejord, og disse Huse maatte ingen Sinde nedlægges. Pligthusene ifølge Forordningen af 1805 er opstaaet derved, at naar en Gaard blev inddraget til Skov, skulde der oprettes tvende Huse paa 3 Tdr. Land, som heller ingen Sinde maatte nedlægges. Paa den Maade er Pligthusene blevet til. Hvor mange der er, foreligger der ingen officielle Oplysninger om; men en Oplysning, jeg en Gang har faaet ad privat Vej, gik ud paa, at der skulde være saadant noget som 427. Om dette Tal passer, ved jeg ikke. Jeg er nærmest tilbøjelig til at

tro, at der vil være over 1 000 Huse tilbage ifølge Loven af 1902 og Forordningen af 1791 og 1805. Det er selvfølgeligen Fordel, at man nu kan paapege de bestemte Huse, som vil blive overdraget til Selveje.

I § 1 har Landstinget foretaget en anden Ændring, idet Datoen 1. Januar er rettet til 25. Februar 1916. De Selvejergaarde, som er solgte i denne Tid, kommer ikke med ind under Afløsningen, hvis de er solgte til en anden end Brugeren uden dennes Samtykke. Efter min Mening er denne Forandring sket, fordi man ikke kan sige, at de vedkommende Godsejere var blevet varskoet i Tiden mellem 1. Januar og 25. Februar 1916, men at de efter denne Dato er blevet varskoet, saa de vidste, at disse Ejendomme vilde blive draget ind under Selveje, hvis de var solgte til en anden end Brugeren uden dennes Samtykke. Ordene „uden dennes Samtykke“ er indføjede i Landstinget. Men det har mødt nogen Modstand fra konservativ Side, at Loven skulde have denne tilbagevirkende Kraft, og jeg maa sige, at jeg blev noget forundret over, at Ministeren i Virkeligheden gav et saa vagt Svar, som han gav, overfor de Bemærkninger, der i den Anledning faldt, thi jeg erindrings om, at da Loven første Gang i 1916 var til Behandling i Folketinget, rettede jeg en Forespørgsel til den højtærede Landbrugsminister om, hvorfor han havde indsat denne Bestemmelse om, at fæsteplichtige Selvejergaarde, der var solgte efter 1. Januar 1916, ogsaa skulde falde ind under denne Bestemmelse. Jeg spurgte, om det var, fordi § 9 i det forelagte Lovforslag skulde ske Fyldest, at de ogsaa skulde betale 10 pCt. af Jordens Værdi. Heroverfor sagde den højtærede Minister, at det var ikke alene af den Grund, men ogsaa af den Grund, at Lovforslaget ikke skulde omgaaes, idet det meget vel kunde tænkes, naar et saadant Lovforslag var paa Trapperne, at en saadan Bestemmelse blev omgaaet, og at Godsejerne vilde sælge deres Ejendomme til andre end Fæstere. Jeg var paa det Tidspunkt, da jeg første Gang havde Ordet, ikke opmærksom paa, at der her virkelig var en Forskel mellem Lensbesiddere og private Godsejere, idet Lensbesidderne ingen Ret havde til at sælge Fæstegaarde til andre end Fæsteren og hans Arvinger i Kraft af Loven af 1854, medens der ikke forelaa et saadant Forbud overfor den private Godsejer. En privat Godsejer kunde derfor, om han vilde, sælge til andre end Fæsterne og paa den Vis i Virkeligheden forhindre, at Fæ-